

Uitgave van de Regionale
Commissie Installatietechniek
Gelderland en omstreken

Secretariaat:
De Gaullesingel 39, 6716 LE Ede
Tel. 0318 - 64.00.53
j.v.ooyhuizen@olc-sko.nl

De Regionale Commissie Installatietechniek (RCI) behartigt de belangen van werkgevers en werknemers uit de installatiebranche. Het gaat daarbij vooral om de arbeidsmarkt en het onderwijs in de regio.

De RCI is ingesteld door de stichting OLC, het opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het loodgieters-, fitters- en centrale verwarmingsbedrijf.

De leden zijn vertegenwoordigers van Uneto-VNI, FNV, CNV, De Unie en bedrijven die zijn aangesloten bij het OLC.

Verder in dit nummer:

‘Zonder onze vakmensen kan chirurg niet opereren’	2
Opnieuw gezamenlijke ROI-vestiging in ‘witte vlek’	2
Best Man Award 2004 gaat door	2
Met de RCI's op Markermeer het zeilschip in	3
Elkaar ook eens in de ogen kijken...	3
Vakbeurzen 2004	3
Levensfasebewust	3
Nederlands diploma voor Duitse monteurs	4
Techniekhal “TechnoPromo” Cuijk loopt als een trein	4
RCI-agenda 2004	4

Redactie: bureau@batouwe.nl /
Anton van Grunsven

RCI - nieuws Gelderland

Kijken naar gisteren en kijken naar morgen

De vijfde ontmoeting van onderwijs en bedrijfsleven, op de laatste dag van september, was dit jaar een kruising van verleden en toekomst. Het verleden had alles te maken met de plaats van handeling: de historische omgeving van het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Over de toekomst ging het in de lezingen die de genodigde werkgevers, leermeesters en docenten kregen voorgeschoteld.

Opnieuw was de RCI Gelderland erin geslaagd een aantrekkelijke locatie te vinden voor de jaarlijkse themabijeenkomst. Menigeen betrad voor het eerst het HollandRama, de nieuwste aanwinst van het openluchtmuseum. In dit eivormige gebouw maakten de genodigden kriskras een "reis" door het karakteristieke Holland vanaf de zeventiende eeuw tot nu. Aansluitend kwam de techniek achter deze inpandige "zweefinstallatie" aan de orde. In de Kasteelboerderij ging het vervolgens over regionale ontwikkelingen voor leerlingen, onderwijs en bedrijfsle-

Henk Tiedink (rechts) en Jan Zwikker bij hun afscheid. RCI-voorzitter Arno Broere (links) roemde de grote betrokkenheid en inzet van het scheidende tweetal.

ven. Onder de sprekers was ook directeur Elly Verburg van de scholingsfondsen OLC en OFE, die per 1 januari fuseren. Zij lichtte de toekomst van het fonds toe en hield een warm pleidooi vóór samenwerking en tégen versnippering van allerlei organisaties binnen de installatie- en elektrobranche.

Voordat het gezelschap zich tegoed kon doen aan een borrel en een smakelijk buf-

fet, zette RCI-voorzitter Arno Broere nog even twee trouwe RCI-leden in het zonnetje. Jan Zwikker (GTI) en Henk Tiedink (Merckx Volker en door fusie eveneens GTI) verlieten de RCI omdat ze na vele dienstjaren eveneens afscheid hadden genomen van hun werkgever. Vanaf de beginjaren van de RCI toonden beiden zich zeer betrokken bij het onderwijs in de branche en de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven.

Nieuw instalektro-lokaal Het Streek in Ede

Bij de vmbo-sector Techniek van de Christelijke Scholengemeenschap Het Streek uit Ede is begin november een nieuw lokaal in gebruik genomen. Door het nieuwe lokaal zijn letterlijk én figuurlijk de muren tussen de afdelingen installatietechniek en elektrotechniek verdwenen. Aan de officiële opening door de Ede-se onderwijswethouder Angélique Jonker ging een ingrijpende verbouwing vooraf. De nieuwe ruimte bevat zes bordessen oftewel themahoeken. "Die moeten voor een groot deel nog worden ingericht. Daar zouden we graag hulp bij hebben, want

zelf hebben we de centen niet", zegt teamleider Henk van de Kuit.

Voor de inrichting van de zes themahoeken hebben de docenten een lange verlanglijst opgesteld met zowel installatietechnische als elektrotechnische materialen. De verlanglijst bestaat uit closetpoten, kranen, radiatoren, keukenapparatuur, lichtboxen, schakelaars, kabels enzovoort. Nieuw of afkomstig uit showrooms.

Gehoopt wordt op bijdragen van installateurs en leveranciers. Ook een tegelzetter is nog zeer welkom. Als openingsgift kreeg de school al

een verwarmingsketel van een installateur.

Als de bordessen straks zijn ingericht, kunnen de leerlingen er de werkelijkheid van het installatie- en elektrovak nabootsen. Ze brengen dan offertes uit voor keuken, badkamer of kantoor waarna ze de geoffreerde werkzaamheden zelf moeten uitvoeren. "Voor een goede bedrijfsstructuur is het nodig dat de werkplekken in de themahoeken zorgvuldig en modern worden geoutilleerd", aldus de school. Het is de bedoeling volgend jaar prof te draaien met de eerste groep instalektro-leerlingen.

'Zonder onze vakmensen kan chirurg niet opereren'

Er moet meer aandacht komen voor het installatievak. De huidige opleidingen zijn te algemeen waardoor het voor iedereen onduidelijk is wat het vak inhoudt.

Dat vindt Jan Weijers. Als vakbondsman van De Unie is hij onder meer vertegenwoordigd in zes RCI's waaronder die van Utrecht en Gelderland. "Scholen weten zelf niet welke mogelijkheden er zijn, laat staan dat ze kunnen opleiden tot goede installatiemonteurs."

Volgens Weijers willen te veel instanties zich bezighouden met het onderwijs. "Maar één partij wordt vergeten: de leerling!", stelt hij. "Het probleem begint bij de basisscholen. Daar wordt met de Cito-toets getest of een leerling minimaal naar de mavo kan. Want daarvan wordt de basisschool populair bij ouders. Maar worden de leerlingen dan gelukkiger?"

Met zijn 68 jaar is Jan Weijers niet meer de jongste in de RCI. "Maar ik weet zeker dat de leerlingen van nu, net als vroeger, heel gelukkig kunnen worden als ze een prachtig vak hebben geleerd. Vakmanschap, daar ging het vroeger om en daar gaat het nu nog steeds om. Ouders kunnen wel willen dat hun kinderen chirurg worden, maar de

chirurg kan alleen werken door een goed geïnstalleerde operatieruimte. En wie installeert die? Juist! Dus zonder onze vakmensen geen operaties. Licht, hygiëne, verwarming, water... het zijn onze vakmensen, onze collega's die daarvoor zorgen!"

Vakbond De Unie wil dat werkgevers hun medewerkers de kans geven verder te scholen. "Wij geloven in continue bijscholing. Daar ligt ook de verantwoordelijkheid van de medewerkers zelf. Zeker nu de economie niet zo goed gaat, is het zaak om voor scholing te blijven 'vechten'. Investeren in de toekomst heet dat."

Volgens Weijers is er de afgelopen jaren door werkdruk of onwetendheid te weinig terechtgekomen van die bijscholing. "Maar nu er meer tijd komt, is het van belang goed geschoold te zijn en te blijven. Die investering in de toekomst moet de medewerker zelf doen." Binnen de RCI wil Weijers

Jan Weijers, vakbond De Unie: "...zeker nu de economie niet zo goed gaat, blijven 'vechten' voor scholing..."

met werkgeversvertegenwoordigers blijven overleggen over een goed scholingsaanbod en de kwaliteit van examens op scholen.

"Goed opgeleid betekent meer waard. Dat is ook zo in de beloningsstructuur die in de cao is opgenomen. Veel kennis is een investering in de eigen toekomst van de medewerker. Niet alleen bij zijn huidige werkgever maar ook als hij mocht besluiten naar een andere werkgever te gaan. Zelf ben ik daar een goed voorbeeld van: als leerlingmonteur begonnen en doorgegroeid naar de top. En nu mag ik meepraten over hoe het moet worden. En nog steeds ben ik gek op het vak!"

Opnieuw gezamenlijke ROI-vestiging in 'witte vlek'

ROI-leerlingen uit Zuid-Gelderland hoeven voortaan minder ver te reizen voor hun praktijkopleiding installatietechniek. Het ROI Achterhoek Rivierenland uit Doetinchem heeft namelijk samen met de ROI's uit Brabant en Limburg een praktijklokaal in gebruik genomen bij het ROC Cuijk. Het gebied ten zuiden van Nijmegen was één van de witte vlekken waar volgens de ROI's een praktijkleerplaats zou moeten komen. Zelf had het Gelderse ROI te weinig leerlingen om in deze regio een eigen lokaal te beginnen. Met hulp van de RCI is daarom het gezamenlijke praktijklokaal opgezet. Op termijn kunnen hier tachtig á negentig leerlingen praktijkinstructie krijgen voor de installatie- en

OLC-directeur Elly Verburg heeft zojuist de montageboxen onthuld, wat de officiële opening van het Cuijkse ROI-lokaal betekende. Links Jo van Venrooy (RCI-Brabant).

de elektrobranche. Behalve Doetinchem en het nieuwe lokaal in Cuijk kunnen leerlin-

gen van het ROI Achterhoek Rivierenland ook terecht in het Betuwse Elst.

Kort nieuws

Best Man Award 2004 gaat door

De verkiezing van de Best Man Award 2004 is veiliggesteld. Even leek het erop dat het evenement na het wegvallen van een grote sponsor een roemloze dood zou sterven. "We zijn nog op zoek naar nieuwe sponsors, maar het gaat zeker door", stelt Willem Schnoor, voorzitter van de organiserende VSI, de Vereniging van Scholen met Installatietechniek/Instalektro.

De Best Man Award is een jaarlijkse wedstrijd voor vmbo-leerlingen Installatietechniek/Instalektro. De prijs gaat naar de leerling die het "mooist en het strakst" aan de hand van een tekening een praktijkopdracht uitvoert, bijvoorbeeld de aansluiting van gas, water of rioolafvoer. Kortom: de prijs gaat naar de leerling met de gouden handjes!

De ruim zestig vmbo-scholen in Nederland, die overigens niet allemaal meedoen, zijn in zes regio's opgedeeld. Per school kunnen ze twee modelleerlingen voor de voorronden afvaardigen. De twee beste leerlingen per regio gaan naar de landelijke finale die in 2004 plaatsheeft op woensdag 2 juni in Nijmegen, op het Canisius College locatie Goffertweg.

De Best Man Award, voorheen Best Man, is dertien jaar geleden door de VSI opgezet. De directe aanleiding was de sterke terugloop in het aantal leerlingen waardoor op sommige scholen het sluiten van de afdeling installatietechniek aan de orde kwam. Met de Best Man Award wil de VSI het imago van het vak oppeetsen en daarmee de instroom van leerlingen bevorderen. Bij de editie van 2003, op 27 en 28 mei in Eindhoven, ging de hoogste eer naar de 16-jarige Michel Roseboom uit Leersum, leerling van de Scholengemeenschap Maarsbergen.

**De RCI wenst U
fijne feestdagen**

Met de RCI's op Markermeer het zeilschip in

Zo'n zestig "vrienden en VIP's" van de RCI's Gelderland en Overijssel gingen in mei letterlijk een dagje het schip in. Op de 46 meter lange zeilklipper Omega voer het gezelschap vanaf Almere een rondje over het Markermeer. Daarbij moesten de handen flink uit de mouwen worden gestoken, niet in de laatste plaats om de 490 vierkante meter zeil in de masten te hijsen en later weer te strijken.

Tijdens de reis stond een rondleiding in het voormalige vissersdorpje Marken op het programma. Ook de broodmaaltijd en de barbecue aan boord waren volgens de gasten uitstekend verzorgd.

Het uitstapje is bekostigd uit het potje "bespaarde huur vergaderlocaties". Dit potje kon ontstaan doordat de

Het oogde wat grijs vanaf de Omega, maar de sfeer was zonnig en het grootste deel van de dag bleef het droog.

RCI's gratis bij installatiebedrijven mochten vergaderen. Volgens de schipper van de Omega gedroegen de RCI-genodigden zich tijdens de

rondtocht voorbeeldig. Na overleg met zijn bemanning verklaarde hij dat het gezelschap wat hem betreft vaker de boot in mag.

Elkaar ook eens in de ogen kijken...

Met regelmaat spreken ze elkaar via de telefoon. Ze overleggen dan over vorderingen en opdrachten van leerlingen die een BBL-opleiding volgen (werken + leren). Maar hoe de docent of de praktijkopleider aan de andere zijde van de lijn eruitziet, weten ze zelden van elkaar. De beeldtelefoon is nog géén gemeengoed!

Om dit gemis het hoofd te bieden nodigt de afdeling installatietechniek van het Rijn IJssel College uit Arnhem al jaren alle praktijkopleiders uit die de ruim 300 leerlingen in de praktijk begeleiden. "Zodat we over en weer zien wie we wel eens aan de telefoon krijgen."

Tijdens de ontmoetingen, informeel en omlijst met broodje en borrel, worden ervaringen uitgewisseld en ideeën geventileerd. De opkomst valt met 30 á 35 praktijkopleiders altijd wat tegen. "Maar degenen die komen, hebben óf vragen óf suggesties. Het is echt een waardevolle avond, voor beide partijen!"

Hadden de ontmoetingen tot nog toe plaats in de Zwaluwstraat, komend voorjaar ontvangt de school de opleiders in het nieuwe filiaal aan de Thorbeckestraat.

Rijn IJssel College: "Informeel zien wie we wel eens aan de telefoon krijgen..."

Vakbeurzen 2004

De eerste Installatie & Sanitair Vakbeurs in het Autotron in Rosmalen was afgelopen voorjaar zo'n succes dat de komende editie verhuist naar de grotere Brabanthallen in Den Bosch. Tijdens deze beurs, op 11, 12 en 13 mei 2004, richten de regionale commissies installatietechniek en diverse opleidingsinstituten opnieuw een opleidingsplein in, waar ze zich gezamenlijk presenteren. Een dergelijk plein komt er voor de zesde keer ook weer op de vakbeurs in het Overijs-

selse Hardenberg. Deze beurs trok afgelopen september ruim 13.500 bezoekers zodat prolongatie volgend najaar eveneens is verzekerd. De belangrijkste vakbeurzen in 2004:

VSK, Jaarbeurs Utrecht, 9 t/m 13 februari
 Installatie Vakbeurs Rijswijk, 9 t/m 11 maart
 Klimaatvak Hardenberg, 16 t/m 18 maart
 Installatie & Sanitair Vakbeurs, Brabanthallen 's-Hertogenbosch, 11 t/m 13 mei
 Installatie Vakbeurs Hardenberg, Evenementenhal, 14 t/m 16 september.

Levensfasebewust

"Jongeren zouden meer uren kunnen maken, bijvoorbeeld 45 uur per week. Zij hebben de centjes hard nodig. En anderen willen misschien meer vrij hebben in juni en september. Dan kunnen ze buiten het hoogseizoen met de caravan op pad."

Volgens Jurgen Haas, verbonden aan adviesbureau Haas en Lescaut, zijn dit voorbeelden van levensfasebewust personeelsbeleid: géén starre 38-urige werkweek voor iedereen maar rekening houden met de levensfase waarin medewerkers zich bevinden. Een dergelijke flexibiliteit is hard nodig, meent Haas, wil de installatie- en elektrobranche een oplossing vinden voor de toenemende vergrijzing. Naar verwachting valt over vier jaar 8 procent van het personeel weg vanwege pensioen. Tussen de vier en zeven jaar vertrekt zelfs 12 procent.

"Het is een kwestie van rekenen", stelt Haas. "De mensen die weg willen, gaan weg; het vroegpensioen gaat door! Jongeren zijn er te weinig en ze hebben te weinig ervaring. Wat nu aan jeugd in de schoolbanken zit, is niet toereikend om het gapende gat te vullen. Door meer flexibiliteit kun je hier misschien wat aan doen."

De vergrijzende samenleving en de gevolgen daarvan voor de installatiebranche blijken uit de onlangs verschenen rapportage MarktMonitor Installatietechniek waaraan Haas heeft meegewerkt. Dit rapport wordt jaarlijks opgesteld in opdracht van het scholingsfonds OLC. Het bevat trends en ontwikkelingen op het gebied van technologie, arbeidsmarkt en beroeps- onderwijs binnen de branche. Volgens Haas zien pas weinigen het gevaar van de vergrijzing in. "Het urgentiebesef ontbreekt nog. Tegen de branche zou ik willen zeggen: denk na over wat er aan komt; het is al vlakbij! En ondernemers moeten rekenen: hoeveel mensen vallen er weg, wat komt er voor in de plaats, hoe gaan we 't opvangen?" Het 110 pagina's tellende rapport MarktMonitor 2003 is te downloaden via internet: www.marktmonitor.com

De Regionale Commissie
Installatietechniek (RCI)
Gelderland bestaat uit:

Regionaal Opleidingsbedrijf Installatietechniek

• ROI Achterhoek Rivierenland •

Regionaal Opleidingsbedrijf Installatietechniek

• ROI Utrecht •

roc Rijn IJssel

www.rocrivier.nl 0900-76 27 486

Nederlands diploma voor Duitse monteurs

Als het een beetje meezit, behalen zeven Duitse werklozen volgende maand hun diploma Anlagemechaniker, ofwel (assistent) verwarmingsmonteur. Het diploma is aan beide zijden van de grens geldig. De examens voor de Nederlandse modulen hebben ze inmiddels bij het ROC Oost-Nederland gemaakt. De opleiding eindigt met het theorie- en praktijkexamen in Duitsland, in de tweede helft van januari.

Het zevental behoort tot een groep van dertien Duitsers die in 2001 begonnen aan een dertig maanden durende theoretische en praktijkgerichte studie. De cursisten waren geselecteerd door de arbeidsbureaus van Rheine, Nordhorn en Gronau. Ze volgden eerst een jaar praktijk- en theorielessen bij het Berufsbildungswerk (bfw) in Rheine, een opleidingsinstansie die te vergelijken is met het vroegere Centrum Vakopleiding in Nederland. In augustus 2002 kwamen ze in dienst van het Regionaal Opleidingsbedrijf Installatietechniek (ROI) Oost en het ROI Achterhoek Rivierenland. Via de ROI's werden ze bij Nederlandse bedrijven geplaatst. Door taal- en cultuurverschillen, maar ook door het wat tegenvallende instroom-

Ok Euregio-medewerker Peter Seitz, directeur Paul Tecklenborg van de bfw-werkplaats in Rheine en bfw-leermeester Albert Walters (v.l.n.r.) zijn betrokken bij de omscholing van Duitse werklozen tot verwarmingsmonteurs.

niveau, moesten gedurende het eerste anderhalf jaar zes Duitsers afhaken. Van de resterende zeven monteurs verwierven er vijf hun praktijkervaring in Nederland en twee bij een Duitse vestiging van een Nederlands bedrijf. Het project, een initiatief van OLC en ROI Achterhoek Rivierenland, werd via het grensoverschrijdende samenwerkingverband Euregio mede mogelijk gemaakt door subsidies uit het programma Interreg III-A van de Europese Unie.

De aanleiding vormde enerzijds de werkloosheid bij onze

oosterburen en anderzijds de roep om gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers bij bedrijven in Twente en de Achterhoek.

Volgens projectmanager Herman Deupmann, van adviesbureau Deupmann P&O uit Almelo, is het op dit moment nog onduidelijk of de Duitsers na het behalen van het diploma bij hun huidige werkgevers kunnen blijven; ook Nederlandse bedrijven staan economisch onder druk. Na afloop van het omscholingsproject wordt bekeken of, en zo ja: op welke wijze, er een vervolg op komt.

Techniekhal "TechnoPromo" Cuijk loopt als een trein

TechnoPromo, het Cuijkse doecentrum voor promotie van techniek, loopt als een trein. Voor het huidige schooljaar zijn al tweehonderd dagdelen volgeboekt.

"We krijgen niet alleen aanvragen uit de regio Cuijk en Noord-Limburg, maar bijvoorbeeld ook vanuit Nijmegen en Tilburg. Dat geeft wel aan hoe het zich rondspreekt", zegt locatiecoördinator Trees Hamers.

De vijfhonderd vierkante meter grote ontdekhall aan het Laagveld 9a-9b opende in november vorig jaar de deuren. Er waren toen zo'n 25 technische activiteiten voor metaal-, elektro-, bouw-, hout- en installatietechniek. Inmiddels is dat uitgebreid naar zestig verschillende activiteiten. "We proberen voortdurend te blijven vernieuwen,

zodat het voor dezelfde groepen kinderen leuk is om steeds terug te blijven komen", aldus Trees Hamers. Het promotiecentrum trekt vooral groepen 7 en 8 van basisscholen en vmbo-leerlingen die zich oriënteren op beroepsmogelijkheden. Maar ook voor bijvoorbeeld een kinderfeestje op woensdagmiddag is de techniekhal te huur. "Het leuke is dat de kinderen hier heel zelfstandig én op volwassen formaat aan de slag kunnen. Ze werken met échte steigerbuizen in plaats van met lego, en met apparaten die in het écht worden gebruikt." Wel zijn de boor-, zaag- en andere machines extra beveiligd, aldus Trees Hamers.

Ook ouders die als begeleiders meegaan, blijken bij TechnoPromo veel te leren,

zo zeggen ze achteraf. Basisscholieren van buiten de directe regio kunnen in Cuijk voor vier euro per persoon bijna drie uur lang ontdekken hoe leuk techniek is; andere geïnteresseerden kunnen er in groepen voor zes euro per persoon terecht.

RCI-agenda 2004

Vergadering RCI Gelderland:
21 januari, 1 september

Vergaderingen RCI Gelderland met ROC's en andere gasten:
31 maart, 9 juni, 1 december

Themabijeenkomst RCI :
najaar 2004

Landelijke RCI-voorzitters-
bijeenkomst: najaar 2004